

Cicle de concerts a Santa Maria del Pi
VESPRES D'ANTIGA
Departament de Música Antiga de l'ESMUC - 2023

Programa de concert

Dimarts dia 18 d'abril del 2023 a les 8h del vespre
Capella de la Sang de l'Església del Pi. Barcelona

TRESORS DEL PI

Sonates de violoncel i baix del "Manuscrit de Barcelona"

Classe de violoncel històric de l'Esmuc

- **Sonata 1^a en Do M:** Andante - Allegro ma non Presto - Allegro fugato
Violoncels: Aina Vallès Naval i Yang Ligeró Trasobares
Tiorba i guitarra: Guillermo Reyes Abad
- **Sonata 2^a en Sol M:** Allegro - Adagio - Allegro Assai
Violoncels: Feliu Llobet i Alba Morros
Clave: Tomoko
- **Sonata 3^a en Re M:** Allegro - Andante - Minuet Cantabile - Allegro
Violoncels: Sergi Sancho Nebot i Lucía Morcillo Gavín
- **Sonata 4^a en Do m:** Andantino – Adagio – Allegretto
Violoncels: Gabriel Oteo Saiz i Valentin Mastrantonio
- **Sonata 5^a en Sol M:** Allegretto – Larghetto – Allegro
Violoncels: Yeji Seo i Hyunkun Cho
- **Sonata 6^a en Mib M:** (Adagio) - Allegro - Affetuoso
Violoncels: Sergi García Cabrera i Alba Morros Lloedella
Guitarra: Guillermo Reyes Abad
- **Última lección de Don Joseph Sayas**
Violoncels: Alba Morros Lloedella i Feliu Llobet Caixach
Clave: Tomoko

Professors i direcció: Emmanuel Balssa i Oleguer Aymamí Busqué

Sobre el «Manuscrit de Barcelona»

APSMC-C395 Mus M-1530. «Manuscrit de Barcelona»

El manuscrit, datat cap a la dècada de 1780, conté 6 sonates per a violoncel i baix continu. Les tres primeres sonates en Do Major, Sol Major i Re major semblen escrites d'una manera convencional i resulten més senzilles que les tres finals en Do Major, Sol Major i Mib Major que requereixen un alt nivell de virtuosisme. Entre les composicions del manuscrit hi ha una reconeguda sonata de Boccherini (la número 6) que correspon a la Sonata nº 10 G.10 en Mib Major publicada a Londres ca. 1770.

Al final del manuscrit hi ha la «Ultima llicion de Dn Josep Zayas» construïda a la manera d'un estudi virtuos i escrita en el mateix paper que les altres sonates, confirmant que aquesta peça pertany al manuscrit.

L'origen del manuscrit és encara incert. No està clar si la font és de Barcelona, o si de fet és originària de Madrid i d'alguna manera va ser transportat a la ciutat catalana. La portada està escrita d'una manera habitualment utilitzada a Madrid, amb dues línies al voltant del títol «Seis sonatas / De / Violoncelo / y Baso / De / Diferents Autores». El nom «Jaime» escrit a la cantonada dreta de la pàgina podria ser el del propietari de el document, però hores d'ara encara no ho podem afirmar.

La dificultat creixent de les sis sonates, i la inclusió d'una lliçó, pot suggerir la possibilitat d'una col·lecció pedagògica. Lamentablement, Boccherini no va transmetre els seus coneixements tècnics d'interpretació mitjançant un mètode de violoncel. També sembla que no va produir la seva pròpia escola d'intèrprets. No obstant això, la influència al manuscrit del seu estil és òbvia i corrobora sens dubte, que va ser escrit per algú amb un coneixement íntim de l'estil compositiu de Boccherini.

L'estructura formal de les sonates per a violoncel de Boccherini, així com les del manuscrit, correspon a l'esquema de tres moviments ràpid-lent-ràpid (o tempo di minuetto), amb el moviment central en una tonalitat diferent (com a la segona sonata). Quan els moviments consecutius estan en la mateixa tonalitat, els dos primers moviments s'estructuren (lent ràpid ràpid) com a variant del model tradicional (la primera sonata n'és un exemple), i presumiblement com l'estructura original. Excepcionalment, la tercera sonata del manuscrit té quatre moviments (Allegro-Andante-Minuet Cantabile-Allegro), pràctica molt poc habitual en aquella època. Les sonates del manuscrit fan ús de l'estil galant, i el seu llenguatge musical rememora la sonata barroca solista acompanyada de baix continu. En aquest sentit trobem que cada sonata va acompanyada d'una part marcada només com a «Basso» corresponent a les parts del baix acompanyant i que està clarament escrit, com en altres obres de Boccherini, per a un altre violoncel.

L'existència d'aquest manuscrit és inestimable perquè és una de les poques fonts relacionades amb el violoncel a Espanya durant aquest període. Encara que dins del manuscrit ja hi hagi una peça coneguda, la G.10 en Mib Major publicada a Londres cap al 1770, el descobriment del document és una prova de la importància del llenguatge de Boccherini a finals del segle XVIII a Espanya.

Carla Rovirosa Guals

Extracte del seu TFM sobre el manuscrit, «"Seis sonatas de violoncelo y baso de diferentes autores" An edition of the manuscript in Barcelona» SCHOLA CANTORUM BASILIENSIS HOCHSCHULE FÜR MUSIK. 2019. Actualment en premsa.